

beoogde terrein lag te ver weg, was in de winter nauwelijks bereikbaar en vanwege de extra transportkosten bovendien duur. De handelaren hadden toch al het gevoel dat de gemeente te weinig oog had voor hun belangen. In zekere zin werd het aanbod van Feijenoord zelfs als een belediging opgevat.

In juli 1864 stuurde een kongsi van bekende Rotterdamse handelshuizen geïrriteerd een adres aan het gemeentebestuur waarin op meer tegemoetkomingen door de overheid werd aangedrongen, wilde de petroleumhandel voor Rotterdam behouden blijven, alsmede de 'vrachtpenningen' die met het vervoer verdiend werden. De handel, zo voorspelden ze, zou in handen komen van de concurrenten in Hamburg en Antwerpen, waar de plaatselijke overheden wel het belang van de petroleumhandel erkenden en op gemeenschapskosten pakhuizen hadden laten bouwen, terwijl 'hier het tegendeel plaats vindt'.¹⁶⁾ De argumenten waarmee het bedrijfsleven op het geweten van de overheid inspeelde, zijn ondertussen al klassiek geworden: dreigende economische achteruitgang en een onverbiddelijke buitenlandse concurrentie. De derde plaag, werkloosheid, werd in dit adres nog niet genoemd (dat zou pas in één van de volgende bezwaarschriften het geval zijn).

De onverhulde beschuldiging van tegenwerking trof evenwel doel. Het gemeentebestuur verklaarde zich bereid tot enige financiële tegemoetkomingen bij de inrichting van het terrein op Feijenoord, temeer daar de verontreiniging van het grachtwater gewoon doorging en de hele binnenstad doortrokken raakte van een penetrante petroleumlucht.¹⁷⁾ In oktober 1864 werd uiteindelijk overeenstemming over een verhuizing bereikt met Pakhuismeesteren.

De uitkomst werd niet door de hele gemeenteraad als een overwinning gevierd. Een enkel raadslid merkte op dat het toch opmerkelijk was dat de aanvankelijke bezwaren van de handel plotseling waren verdwenen nadat de gemeente zich verplicht had de inrichtingen voor een deel te bekostigen. Een ander raadslid constateerde dat met deze zet de firma Pakhuismeesteren het monopolie op petroleumopslag had verkregen. Burgemeester Hoffman verdedigde zijn beleid. Hij zou graag meewerken 'tot eenige opoffering van de zijde der Gemeente tot vermijding van het gevaar van brand door petroleum en tot bevordering van de gezondheid der ingezetenen, daar deze olie thans allerwege in den grond doordringt'.¹⁸⁾ Gekozen was voor hetgeen Hoffman duide-